

ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΥΠΟΥ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ

▲ ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝΤΑ

Η πρόσφατη ιστορία της εισαγωγής και της πιθανής εξαφάνισης του αγριόχοιρου στην Κύπρο

23/10/2006

Τα πρώτα αγριογούρουνα στην πρόσφατη κυπριακή ιστορία εισήχθησαν στην Κύπρο το 1990 από το Νικόλα Φούρναρη από το χωριό Παρεκκλησιά Λεμεσού, ο οποίος εισήγαγε στην Κύπρο πέντε αγριόχοιρους από την Ελλάδα. Στις 6 Σεπτεμβρίου 1991, τα πρώτα τέσσερα χοιρίδια γεννήθηκαν στην αιχμαλωσία και άρχισαν από τότε να πολλαπλασιάζονται. Τον Δεκέμβριο του 1994 πέντε έγκυες θηλυκές και ένα αρσενικό διέφυγαν στο δάσος Λεμεσού. Τον Νοέμβριο του 1995 υπολογίστηκε ότι υπήρχαν γύρω στα 60-90 ζώα στο δάσος Λεμεσού και τον Αύγουστο τα πρώτα πέντε ζώα πυροβολήθηκαν από τους κυνηγούς.

Το 1996 έγινε μια νέα απελευθέρωση στην άκρη του Εθνικού Δασικού Πάρκου Τροόδους, κοντά στον Κάτω Αμίαντο. Τα ζώα αυτά, όπως είχε διαδοθεί, απελευθερώθηκαν από κυνηγούς. Στην αρχή του 1997 μικρές ομάδες αγριόχοιρων παρουσιάστηκαν ταυτόχρονα σε διάφορα μέρη του δάσους. Μια ομάδα βρισκόταν στην περιοχή Αμίαντος καταστρέφοντας γεωργικές καλλιέργειες. Μια άλλη ομάδα ήταν κοντά στα περιβόλια της Κυπερούνας προκαλώντας σημαντικές καταστροφές κυρίως σε πατάτες και λαχανικά. Αυτό οδήγησε στην υποβολή σφοδρών καταγγελιών από τους γεωργούς της περιοχής και από τις τρεις αγροτικές οργανώσεις, προς τα αρμόδια κυβερνητικά τμήματα. Επίσης οι Κτηνιατρικές Υπηρεσίες εξέφρασαν έντονες ανησυχίες ότι οι αγριόχοιροι θα μετατρέπονταν σε φορείς ασθενειών δημιουργώντας σοβαρό πρόβλημα στη χοιροτροφία, κάτι που συμβαίνει σε αρκετές ευρωπαϊκές χώρες.

Σύμφωνα με πολλούς επιστήμονες, οι αγριόχοιροι είναι η αιτία εισαγωγής σε πολλά μέρη του κόσμου μεταδοτικών ζωικών ασθενειών, όπως του αφρώδη πυρετού. Οι χοίροι σκάβουν μεγάλες περιοχές της γηγενούς βλάστησης και διαδίδουν ζιζάνια που αναστατώνουν τις οικολογικές διαδικασίες όπως η διαδοχή και η σύνθεση των ειδών βλάστησης. Είναι παμφάγοι και η διατροφή τους μπορεί να περιλάβει μέχρι και χελώνες της ξηράς, ακόμη και χελώνες της θάλασσας όταν βγαίνουν για να γεννήσουν στην ακτή. Τρων ενδημικά ερπετά και επηρεάζουν σε μεγάλο βαθμό τις πέρδικες και τα άλλα πουλιά που φωλιάζουν στο έδαφος. Για παράδειγμα, στην Ουγγαρία ο αγριόχοιρος προκαλεί τεράστιες απώλειες στις πέρδικες και σε άλλα μικρά θηράματα που φωλιάζουν στο έδαφος. Στην ίδια χώρα ο αγριόχοιρος καταστρέφει τα αποθέματα της πάπιας και των φασιανών. Στη Νέα Νότια Ουαλία της Αυστραλίας οι αγριόχοιροι είναι αρπακτικά αρνιών και φορείς ασθενειών.

Λόγω των πιο πάνω καταγγελιών και του έντονου φόβου που εξέφρασαν οι Κτηνιατρικές Υπηρεσίες για τη μετάδοση ασθενειών σε κατοικίδιους χοίρους, στις 29 Σεπτεμβρίου του 1997, το Υπουργικό Συμβούλιο αποφάσισε μέσω των Υπουργών Εσωτερικών και Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος να εκχωρήσουν δικαίωμα εξόντωσης των αγριόχοιρων με κάθε δυνατό τρόπο.

Το Νοέμβριο του 1997, αποφασίστηκε οι θηροφύλακες του Ταμείου Θήρας να εξοντώσουν τα ελεύθερα ζώα. Η πιο πάνω απόφαση επαναλήφθηκε με την απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου 153/99 της 17ης Ιουνίου 1999. Επιπλέον, προτάθηκε στον ιδιοκτήτη να έχει τα ζώα στο αγρόκτημά του μόνο για την παραγωγή κρέατος.

Τον Οκτώβριο του 1999, ο Υπουργός Εσωτερικών αποφάσισε να κηρύξει τον αγριόχοιρο σε θηρεύσιμο είδος και επέτρεψε το κυνήγι του από τις 31 Οκτωβρίου 1999, μέχρι το τέλος του έτους, Τετάρτες και οι Κυριακές μόνο. Από τότε το κυνήγι του αγριόχοιρου επιτρέπεται περίπου το ίδιο χρονικό διάστημα, κάθε χρόνο.

Στις 16 Νοεμβρίου 2000, το Υπουργικό Συμβούλιο αποφάσισε να αποζημιώσει τον κ. Νικόλα Φούρναρη, ιδιοκτήτη της φάρμας αγριόχοιρων με £180.000 για να θανατώσει τους αγριόχοιρους που είχε στη φάρμα του.

Οι αγριόχοιροι υπήρχαν στην περιοχή του Τροόδους μέχρι το καλοκαίρι του 2002, αλλά ξαφνικά εξαφανίστηκαν. Υπάλληλοι του Τμήματος Δασών υπέθεσαν ότι οι αγριόχοιροι εξαφανίστηκαν λόγω της έλλειψης τροφής, διότι η χρονιά εκείνη ήταν πολύ φτωχή σε βαλανίδια, ή ότι άλλαξαν τοποθεσία. Μερικοί κυνηγοί υπέθεσαν ότι τα ζώα πυροβολήθηκαν ή δηλητηριάστηκαν. Κάποιοι άλλοι, συμπεριλαμβανομένων και εργατών του Τμήματος Δασών, αλλά και μοναχών της

Ιεράς Μονής Κύκκου, ανέφεραν ότι οι αγριόχοιροι εθεάθησαν στη περιοχή της Ιεράς Μονής Κύκκου.

Τον Αύγουστο του 2004 ο Δρ Peter Heise-Pavlov από την Αυστραλία μαζί με το Δρ Χατζηστερκώτη, Λειτουργό Θήρας και Πανίδα στο Υπουργείο Εσωτερικών έψαξαν για ίχνη αγριόχοιρου με τη βοήθεια του Τμήματος Δασών στο Τρόδος και στο Δάσος Πάφου χωρίς επιτυχία (Hadjisterkotis E. and Peter M. Heise-Pavlov 2006. The failure of the introduction of the wild boar *Sus scrofa* in the island of Cyprus: a case study. Journal of Wildlife Research. 52(3): 213-215).

Όμως κάποιοι κυνηγοί ανέφεραν αργότερα ότι πυροβόλησαν αγριόχοιρο κοντά στο δάσος της Πάφου. Έτσι η υπόθεση του αγριόχοιρου παραμένει. Εξαφανίστηκε, ή μερικά ζώα εναπόμειναν σε απόμερες περιοχές της Κύπρου;

Εάν πράγματι έχει εξαφανιστεί, τότε η Κύπρος θα είναι μια σπάνια περίπτωση όπου οι αγριόχοιροι εξαφανίστηκαν τόσο γρήγορα. Στις πλείστες χώρες του κόσμου οι αγριόχοιροι τα τελευταία 20 χρόνια αυξάνονται με ραγδαίους ρυθμούς και σε ορισμένες χώρες τους βρίσκουμε να ψάχνουν για τροφή στους σκουπίδοτενεκέδες πόλεων όπως τη Λισαβόνα. Το 2001 -2002 υπολογίστηκε ότι στην περιοχή μεταξύ Τρόδους και Πλατρών υπήρχαν πάνω από 80 ζώα. Λαμβανομένου υπόψη ότι οι Κύπριοι κυνηγοί όταν εισήχθησαν οι αγριόχοιροι πριν 16 χρόνια δεν είχαν τα κατάλληλα όπλα και φυσίγγια, ή τα κατάλληλα σκυλιά για τέτοιο κυνήγι, είχε γίνει η πρόβλεψη ότι δύσκολα θα εξαφανιζόταν ο αγριόχοιρος από τη Κύπρο. Άρα, τι συνέβηκε; Είναι τόσο εύκολο ένας αριθμός αγριόχοιρων να εξαφανιστεί τόσο φαινομενικά εύκολα;

Αν και το κυνήγι αγριόχοιρου δεν προσέλκυσε πολλούς κυνηγούς, ορισμένοι ντόπιοι κυνηγοί μετατράπηκαν σε φανατικούς κυνηγούς αγριογούρουνου, εντοπίζοντάς τους με τη χρήση των σκυλιών που διέθεταν για το κυνήγι του λαγού. Αρκετοί επίσης κυνηγούσαν παράνομα με δολώματα και παγίδες, σχεδόν ολόχρονα.

Είναι γνωστό ότι στις περισσότερες περιοχές με άγρια γουρούνια είναι απίθανο να εξολοθρευτεί κάθε γουρούνι. Θεωρητικά είναι δυνατό, αλλά το κόστος θα ήταν μεγάλο. Το ανεπιτυχές κυνήγι θα κάνει τα γουρούνια να παραμείνουν υπό κάλυψη και να αλλάξουν συνήθειες στη διατροφή. Για το κυνήγι του αγριόχοιρου χρειάζονται ειδικά φυσίγγια ή σφαίρες (που δεν επιτρέπονται στην Κύπρο). Στην Κύπρο, μόνο δίκαννα κυνηγετικά όπλα επιτρέπονται, και οι κυνηγοί χρησιμοποιούν σκάγια κατάλληλα για το κυνήγι της πέρδικας και του λαγού. Οι περισσότεροι από τους κυνηγούς είναι χωρίς σκυλιά. Ένας κυνηγός χωρίς σκυλιά δεν έρχεται συχνά σε επαφή με έναν αγριόχοιρο, επειδή ο αγριόχοιρος θα μυρίσει τον κυνηγό προτού ο κυνηγός δει το ζώο. Τα κάθετα αυτιά ενός αγριόχοιρου ανιχνεύουν μικρούς ήχους από μακριά. Επομένως θεωρήθηκε ότι θα ήταν αδύνατο για τους Κύπριους κυνηγούς να εξολοθρεύσουν τον αγριόχοιρο, ο οποίος αυξάνεται με γοργούς ρυθμούς και γεννά 10-12 χοιρίδια το χρόνο. Οι εντατικές προσπάθειες εξόντωσης είναι γενικά ανεπιτυχείς και καταφέρνουν να μειώσουν τους πληθυσμούς προσωρινά. Το κυνήγι αναγκάζει τα ζώα να βρουν καταφύγιο σε πιο απομακρυσμένες περιοχές, τους διασκορπίζει σε ένα ευρύτερο φάσμα περιοχών, και τους διδάσκει να αποφεύγουν τους ανθρώπους. Αυτό καθιστά την εξολόθρευσή τους μακροπρόθεσμα δυσκολότερη, πιο δαπανηρή.

Όμως, μια αλλαγή στα πιο πάνω είχε συμβεί το 2004, πριν το κυνήγι πέρδικας και λαγού, που συνέβαλε θετικά στην αποτελεσματικότητα του Κύπριου κυνηγού στο κυνήγι του αγριόχοιρου. Το Ταμείο Θήρας είχε αναγγείλει ότι χιλιάδες φυσίγγια με μονόβολα για το κυνήγι μεγάλων θηραμάτων εισήχθησαν παράνομα στην Κύπρο και πωλήθηκαν στο κοινό. Ταυτόχρονα, η αποτελεσματικότητα του Ταμείου Θήρας να θηρεύει αγριόχοιρους βελτιώθηκε με την εισαγωγή ειδικών πυροβόλων όπλων.

Κάτι άλλο που ίσως να έχει συμβάλει, είναι το γεγονός ότι τα εν λόγω ζώα έχουν υποστεί κατ' επανάληψη αιμομιξία. Όταν εισήχθησαν στην Κύπρο όλα τα χοιρίδια ήταν από τον ίδιο κάππο. Ο αριθμός των ζώων που αφήνονταν (ή διέφευγαν) στο δάσος ήταν πολύ μικρός, με αποτέλεσμα να επέρχεται νέα αιμομιξία. Οι συνεχόμενες αιμομιξίες πιθανό να επέδρασαν αρνητικά στη φυσιολογική κατάσταση του ελεύθερου πληθυσμού. Οι αρνητικές επιπτώσεις της αιμομιξίας στους χοίρους έχουν αποδειχθεί σε επιστημονικές μελέτες γενετικής.

Ως εκ τούτου, οι βασικοί λόγοι της πιθανής εξαφάνισης των αγριόχοιρων να είναι η αιμομιξία, το κυνήγι με νέα αποτελεσματικά φυσίγγια, το εντατικό λαθροκυνήγι με όπλα και παγίδες, η μείωση της τροφής και η πιθανή χρήση δηλητηρίων από τους γεωργούς των οποίων οι αγριόχοιροι κατάστρεφαν τις καλλιέργειες. Αλλά, έστω και αν μικρός αριθμός ζώων έχει βρει καταφύγιο σε απρόσιτες περιοχές, τα πιο πάνω θα συνεχίσουν να ενεργούν αρνητικά στον εναπομείναντα πληθυσμό, εκτός εάν άλλοι παράγοντες ενεργήσουν παρεμβατικά.

Ελευθέριος Χατζηστερκώτης
Λειτουργός Θήρας και Πανίδα
Υπουργείο Εσωτερικών

Εκτύπωση